

'Pferde'

Over Freibergers, horseathlon en super vijfkamp

Zwitserland is geen paardenland par excellence, toch telt het land 150.000 ruiters. Velen zijn amateurs maar er zijn ook een aantal bekende Zwitsers ruiters, zoals springruiter Pius Schwizer, Tiziana Realini (deed mee met Olympische Spelen in Hong Kong), Werner Ullrich (voormalig wereldkampioen mannen) en Christian Pläge (28ste bij het EK dressuur). Toch vindt er elk jaar een enorme tien-daagse paardenbeurs plaats in Bern. Jaarlijks trekt de beurs, die samen met de huisdierenbeurs BEA plaatsvindt een kwart miljoen bezoekers. Van 29 april tot en met 8 mei 2011 laat Zwitserland wederom in haar stal kijken! CAP leerde de paardenkant van Zwitserland beter kennen.

De vrijetijdsklasse is erg populair.

Zwitsers houden van gokken: er zijn 11 renbanen

Er is nog maar één echt Zwitsers paardenras; de Freiburger. Het is een elegant licht koudbloedpaard. Daarnaast wordt er een Zwitsers Warmbloed Sportpaard gefokt, waar in verschillende lijnen ook KWPN-bloed te vinden is en de Haflinger wordt veel gebruikt. Jaarlijks worden er in Zürich en St. Gallen internationale (FEI) concoursen gereden, maar wellicht zijn de paardenrennen op het ijs van het meer bij St. Moritz wel het meest bekend. Dat Zwitserland dus een echt paardenland is, nou nee. Toch heeft de jaarlijkse beurs 'Pferd' kennelijk haar bestaansrecht. Paarden werkten in de bergen in de landbouw en ze werden ingezet bij de cavalerie en bereden politie. Zwitserland heeft ondanks zijn 'neutraliteit' één van de grootste legers ter wereld. De cavalerie werd ook pas laat afgeschaft. De stallen van de militairen, de Reitschule der Nation, werden in 1997 overgedragen aan het National Pferde

zentrum in Bern. Op de terreinen van dit enorme paardencentrum worden tijdens Bea Expo/Pferd paarden gestald en ingereden voor de wedstrijden. 'Pferd' is de grootste paardenbeurs van Zwitserland en wordt gehouden op een beurscomplex net buiten Bern. 'Pferd' is een onderdeel van de megagrote BEA Expobeurs en vierde vorig jaar haar twintigjarig bestaan. De beurs vindt zijn oorsprong als traditionele landbouwmarkt waar de eerste producten van het jaar werden verhandeld. Er zijn nog steeds koeien, geiten, tractoren te koop maar de beurs is uitgebreid met huisraad, planten en merkwaardig genoeg veel jacuzzi's.

Super vijfkamp

De beurs duurt tien dagen en heeft verschillende hallen met activiteiten, naast het strodorp met de stallen was er een arena. Elke dag worden daar drie uur lang rassenpresentaties gegeven en elke dag een ander evenement. Hierbij was de super vijfkamp volledig nieuw. Marianne Lüdi, voorzitter van de ZKV (de Zwitserse paardensportorganisatie): "Ik werd gevraagd om een nieuw evenement

te organiseren. De vijfkamp bestaat uit vijf disciplines die gereden wordt door vijf ruiters met vijf verschillende paarden. De zeven teams zijn samengesteld uit gevorderde amateurs en een paar professionals. Zo rijdt in een team een groom mee van de stal van Christian Pläge met een Lusitano die voor het eerst op concours is en ervaring moet opdoen. Het dier doet het erg goed en is zelfs rustig op stal. Ook rijdt de voormalige wereldkampioen mennen Werner Ullrich mee. De vijf disciplines zijn mennen, dressuur, springen, westernrijden en gymkhana. Het laatste onderdeel is meer een grapje. Uit elk team rijdt een geblindeerde ruiter in een SUV met trailer een parcours uitgezet met pionnen en op aanwijzingen van een andere teamgenoot moet dit traject zo snel mogelijk met zo min mogelijk fouten afgelegd worden. Dit blijkt nog niet zo eenvoudig, want er wordt heel langzaam gereden. Er is een prijzenpot van 10.000 Zwitserse franken (bijna achtduizend euro) en de winnaar is verrassend genoeg het team van ZKV uit het vierde rayon geworden en niet één van de professionals.”

Er doen ook muilieren mee.

Fokkerij in goede banen

Het National Gestüt is gelegen in het dorp Avanches. Het Zwitserse National Gestüt is een staatsstoeterij met honderd paarden, waarvan zestig hengsten. Het doel is om de fokkerij van de Freiburger in goede paden te leiden en om het ras in stand te houden. De laatste tijd moet ook de regering in Zwitserland bezuinigen en zijn er stemmen opgegaan in het parlement om de stoeterij te sluiten.

Marian Burri vertelt: “De stoeterij bestaat 110 jaar en fokte in eerste instantie de Einsiedeln, een warmbloed paard. Deze paarden waren zeer geliefd onder andere bij Napoleon. Hij kocht er velen van voor zijn oorlogen, maar het ras is nu uitgestorven! Wij richtten ons nu op de Freiburger, maar we hebben ook tien Zwitsers Warmbloed Sportpaardhengsten. De Freiburger is het enige nog levende Europese licht koudbloedpaard. Dit paard is veelzijdig en we fokken een aantal verschillende types. Het dier heeft een goed en kalm karakter en is zeer geschikt voor onder het zadel en voor het mennen. Een driejarig paard heeft een schofthoogte van 150-160cm en weegt tussen de 500 en 600 kg. Op het moment ziet men graag een wat tener paard met een donkerbruine tint. Het paard mag witte sokken hebben, maar die mogen niet hoger komen dan de knie. De lijnen die we uitzetten, krijgen een letter. Zo heb je bijvoorbeeld de E-lijn. Dit is de lijn van de vader en hierbij beginnen de naam van de paarden allemaal met een ‘E’. De hengst Eclairiton bijvoorbeeld heeft een overgrootvader die Elvis heet. Hij wordt vooral ingezet bij het mennen daar is hij de beste rechtsvoor die we hebben in het zesspan. Fokken doen we minder met hem. We hebben zestig hengsten die we inzetten voor de fokkerij. KI-dekkingen zijn bij ons wat minder gebruikelijk. Meestal gaan de hengsten naar de stal met de merries en wordt er nog natuurlijk gedekt. Wij verhuren de hengsten vaak voor het gehele dekseizoen aan een stalhouderij. Zijn er meer dan vier hengsten verhuurd, dan komt er een begeleider van ons mee. Deze zorgt en berijdt de hengsten in de vier maanden die het dekseizoen duurt. Daarna komen ze weer terug naar onze stal in Avanches. Een hengst mag drie jaar maximaal naar dezelfde stal, daarna is er kans op inteelt, omdat hij

Zwitserland paardenland in cijfers

In Zwitserland wordt 10% van de landbouwgrond gebruikt voor de paardenhouderij. Er zijn 18.000 bedrijven waar paarden worden gehouden; 30% hiervan houdt uitsluitend paarden, de andere in combinatie met vooral koeien. Er zijn 1500 maneges en rijhallen in Zwitserland, hiervan wordt 10% als privéstal met een rijbak gebruikt. Er zijn 10.400 mensen werkzaam in de branche, van wie er 6000 als stalpersoneel hun brood verdienen, 1000 in de paardenpensies werken en 1000 ruiters met de sport hun geld verdienen. Paardenvlees staat nog steeds op het menu in restaurants en een Zwitser eet gemiddeld 630 gram per jaar, hiervan komt 11% uit eigen land en de rest wordt geïmporteerd uit Noord- en Zuid-Amerika. Zwitsers houden van gokken: er zijn 11 renbanen, die 400 rennen per jaar organiseren. Zwitserland heeft 3500km ruitersporen, maar hiervan zijn geen kaarten in omloop, ze zijn dus niet altijd te vinden. Er gaat 85,9 miljoen Zwitserse franc (bijna 70 miljoen euro) om in de paardensport en de staat financiert 32,7 miljoen hiervan, maar krijgt via belastingen weer een gedeelte terug. De Bereden Politie krijgt 3,5 miljoen (2,76 miljoen euro) en de nationale stoeterij met zijn 55 werknemers kreeg 5,6 miljoen Zwitserse franc (ruim 4,4 miljoen euro) (alle cijfers uit 2007).

Paardenvlees staat nog steeds op het menu in Zwitserse restaurants

dan zijn eigen dochters zou moeten gaan bevruchten. Ter indicatie de prijs van een dekking is 170,- Zwitserse franken (zo'n 135,- euro). We hebben verder ook een embryotransplantatieafdeling en we rijden veel shows ter promotie van de Freiburger. Op het instituut worden jaarlijks tachtig hengsten aangeboden ter keuring. Hiervan gaan er zo'n twintig door naar de veertig dagen test. Ze worden op het instituut getoetst op karakter en rijvaardigheid. Uiteindelijk worden er gemiddeld zeven hengsten goedgekeurd."

Horseathlon

In 2010 bestond de Zwitserse Vrijtijds Rijvereniging (SFRV) tien jaar. Een afvaardiging liet hun veelzijdigheid zien in de zogenoemde horseathlon. Deze vrijetijdsdiscipline bestaat uit verschillende veelzijdigheidsproeven, zoals grondwerk en een parcours met hindernissen rijden. Zelfs muil dieren doen eraan mee. Het is met recht de afdeling 'vrijtijdsbeoefening', de lol van de omgang met het paard, het samenwerken, staat voorop en veel mag. Ruiters geven zelfs paardensnoep tijdens de proef als beloning.

Helmut Piller is een van de ruiters. Hij is er bijna fulltime professioneel mee bezig, ter aanvulling op zijn inkomen is hij nog 30% van zijn tijd fitnessleraar. Piller heeft iets van een vrijbouter en natuurlijk niet voor niets voor deze tak van de paardensport gekozen. Helmut: "Ik wil dat mijn paarden gezond blijven en dat ze oud kunnen worden. Ik wil van mijn paarden niet het uiterste vragen en ik begin met rijden als ze vier jaar zijn. Ik wil ze niet verslijten, ook al leef ik van ze. Ik heb negen paarden en geef aan kinderen les. De SFVR heeft een cursus van twee jaar samengesteld en daarvan zijn er een aantal op mijn stal te volgen. Mijn methode is een combinatie van oud Californisch westernrijden en Franse klassieke dressuur. Voorop staat het belonen van het paard, bij ons worden ze nooit gestraft. In het najaar organiseer ik de kampioenschappen op mijn terrein. Meestal zijn er op een horseathlon zestig combinaties te zien, hier in Bern zijn het er elf. Er rijden allerlei rassen, van verschillende leeftijden mee. Een goed horseathlonpaard is veelzijdig, niet te groot en wendbaar. Zelf rij ik nu op een Freiburger, maar ik heb ook een Shagya Arabier op stal staan die het heel goed doet. Het leuke aan de horseathlon is dat je er erg veel voor moet trainen en dat je zo een echte samenwerking aangaat met je paard. De training is divers en bestaat uit korte arbeid. Alle paarden en ruiters kunnen eraan meedoen. Is de ruiter of het paard op leeftijd dan doen ze alleen het grondwerk. Er zitten ook paarden bij die de piaffe beheersen. Deze tak van sport staat nog in de kinderschoenen, maar dit zal veranderen door de vele shows die er gegeven worden", meent Piller. ■

De Freiburger is het enige nog overgebleven Zwitsers paardenras.

Ook geïnteresseerd in alles wat met paarden te maken heeft, maar vind je Zwitserland een beetje ver? Geen nood! Van 25 tot en met 27 februari vindt in Gent de grootste paardenbeurs van Vlaanderen plaats. Kijk gauw op www.flanders-horse-expo.be